KÄLLEBERG Torp under Svensbygd, FoF

KÄLLEBERG

SVENSBYGD 1:12 B, 3/256 mantal, Källeberg

I detta fall är ortnamnet verkligen naturbeskrivande. Berget ligger 220 m ö h. Det sluttar åt alla håll, delvis mycket brant. En m under högsta punkten rinner ur en spricka i berget ständigt vatten, det har det gjort så länge, att vattnet format och slipat en ränna till en liten hålighet i berget. Där brukar vattnet stå några dm djupt, även på somrarna. Överflödsvatten svämmar över brädden på håligheten och försvinner i marken.
Några m norr och nordväst om bergtoppen låg huset och den ynkligt lilla ladugården till torpet Källeberg. Rester av en jordkällare finns kvar åt öster. Låge denne källa någon annanstans, skulle den vara mycket intressant och studerad. Nu är vi endast några få, som sett den och förundrats
Källeberg bebyggdes 1848 av Johannes Mentzer

Johannes Jonsson Mentzer, född 9/5 1794 i Åkers sn och
död 29/4 1875 på Källeberg
Maja Jönsdotter, född 14/5 1801 i Fryele sn och död
27/3 1883 på Källeberg

Inga Katarina, född 3/12 1828 i Fryele sn
Elisa Kristina Klasdotter, född 9/6 1956 på K.
Karl Johan, född 13/1 1834 på Förborgen

1848 från de "på socknen skrevne". Hade tidigare bott på Förborgen
Dottern Inga Katarina gift med Klas Eklund övertog torpet
Sonen Karl Johan flyttade 1852 till Bygget

Johan Magnus Rosenqvist, född 1/9 1831 i Vrigstads sn
Gift 21/4 1861 med
Anna Sofia Johannesdotter, född 19/10 1841 i Linderås sn
Ulrika Karolina, född 20/11 1862 i Linderås
Amanda Elisabet 10/12 1864 i Lommaryd
Johan Alfred 21/12 1866 "

1866 från Lommaryds sn. 1868 till Linderås sn

Klas Johan Johansson Eklund, född 19/2 1836 på Bohult under Lammaskog i Vrigstads sn. Gift 22/2 1862 med
Inga Katarina Johannesdotter, född 3/12 1828 i Fryele sn
Elsa Kristina, född 9/5 1856 på Källeberg
Anna Dorotea 22/8 1863 "
Karl August 23/4 1866 "
Frans Johan Edvard 1/11 1869 "

1862 från Vrigstads sn. 1885 till Linköping
Torpet var 1876 taxerat till 400 kr. Klas ägde huset till 1892
Dottern Elisa övertog torpet

Johannes August Svensson, född 28/12 1862 i Hjälmseryd
Gift 30/6 1888 med
Elisa Kristina Eklund, född 9/5 1856 på Källeberg
Sigrid Alfrida, född 15/2 1889 på Källeberg
Alma Maria 28/9 1890 "

Johannes kom 1888 från Hjälmseryd, Elisa återkom från Linköping. 1892 till Linköping

Johannes Magnusson, född 28/4 1844 på Sandbäcken och död 20/4 1926 på ålderdomshemmet. Gift 23/6 1874 med
Sofia Svensdotter, född 31/7 1842 i Gigaryd i Hjälmseryd sn och död 2/2 1924 på Sjölyckan
Kristina, född 17/11 1877 på Sandbäcken
Oskar 17/8 1879 "

Johannes skrevs bland sockenhantverkarna 1860. Han var nämligen sockenskomakare. Han hade i sin ungdom varit i Tyskland och utbildat sig

Johannes var en något avvikande människa. Han var utlärd till skomakare, fattig från födelsen, levde i dåliga tider, när det egentligen inte gick att få det bättre. Han var t o m i Tyskland, både för utbildning och för att tjäna litet mer. Så kom han hem. Traditionen säger, att han då hade med sig en flicka från Tyskland - som försvann mystiskt. Alltså bestämde man, att hon var mördad och begravd vid Hörnet under Svensbygd

"Johannes bekände själv, att han öat kvenna, som va mä en frå Tysklan å grävt ner na i rågången melle Svensbygd å Steningaryd ve Hönet. De va där å grov å letade, men de hette aldri nået. Dä va nog bara fantasier Johannes hade", berättade Mandus i Ringås

"Gustav sa, att Johannes kom in i Svenssons handlingsbo i Nydala. Han hade en käpp i näven. 'Om ja lägger käppen på golvet, så är det ingen som tar opp en' sae han. Han lae käppen på golvet, å då ble dä en stor hoggorm, som snodde kring bena på dom", berättade Mandus vidare

Så hade han en spiritus. Den skulle ju egentligen hjälpa honom "att dra till huset". Förmodligen var det väl lite för långt fram i tiden, så spiritusen synes ha mist sin kraft. Han hade med sig sin spiritus till ålderdomshemmet, och alla vet, att föreståndarinnan på ålderdomshemmet smög ner spiritusen i graven, när Johannes begravdes.

Dessa intressanta sägner gjorde, att förf. tog kontakt med pastor E., som en tid verkade i Svensbygds missionsförsamling, för att få reda på hur det förhöll sig. Pastor E. hade nämligen kallats i själavårdsärende till ålderdomshemmet i Nydala, när Johannes låg på sitt yttersta. Svaret blev: Själavårdsärende är en sak mellan pastor och den som sökt honom. Men det kan jag ju säga, att det enda han vändades för var att judamördarn hade använt Johannes kärra att dra stöldgodset på, men Johannes visste ju inte om att just hans kärra använts, förrän långt fram i den rättegången, så Johannes var riktigt lugn sen när vi satt och pratade.

Svaret var väntat. Men det är intressant att se, hur urgamla sägner kan fästas vid en människa så långt fram som vid sekelskiftet. Lite grann känner sig förf. som en historieförstörare

Sonen Oskar avled 13/4 1905, endast 26 år gammal. Det var tuberkulosen som tog honom. Han led förskräckligt av sin sjukdom och kunde inte arbeta alls. Johannes beställde en likkista av Karl Petersson i Intäkt, innan Oskar var död. Sen träffade Klas i Intäkt Johannes och frågade hur det var med Oskar. "Det är bra nu", svarade Johannes och menade det också, för då hade Oskar just dött

Det var förskräckligt stenigt på Källeberg. Johannes och Sofia hade bara en ko och en gris. På våren körde de ut gödseln. De hade som en sockerlåda på en kälke och drog själva kälken i ett rep. När de sådde, gick det till så här efter flera berättare. "Först gick Johannes och hackade, och efter kom Sofia och strepplade ut sädeskornen". - Strepplar gör man, när man sår ut morotsfrö t ex. Så försiktigt sådde alltså Sofia. Och när de sått hade de ett tidsödande arbete kvar med att "stinka stenar". Det innebar, att man sopade stenarna rena från sädeskorn, som fallit på hälleberget, och sopade ner matjorden från stenarna

Mitt i allt elände hade de dock sinne för skönhet. Ännu 70 år efter det Källeberg blev tomt växer det i ängen akleja, pärlhyacint, pingstlilja, "torparbuskar", och lite bärbuskar. Ett och annat vasstaggigt äppelträd finns också kvar